

Základní kompetence – předpoklad uplatnění na trhu práce

Kompetence, vzdělávání a uplatnění na
trhu práce

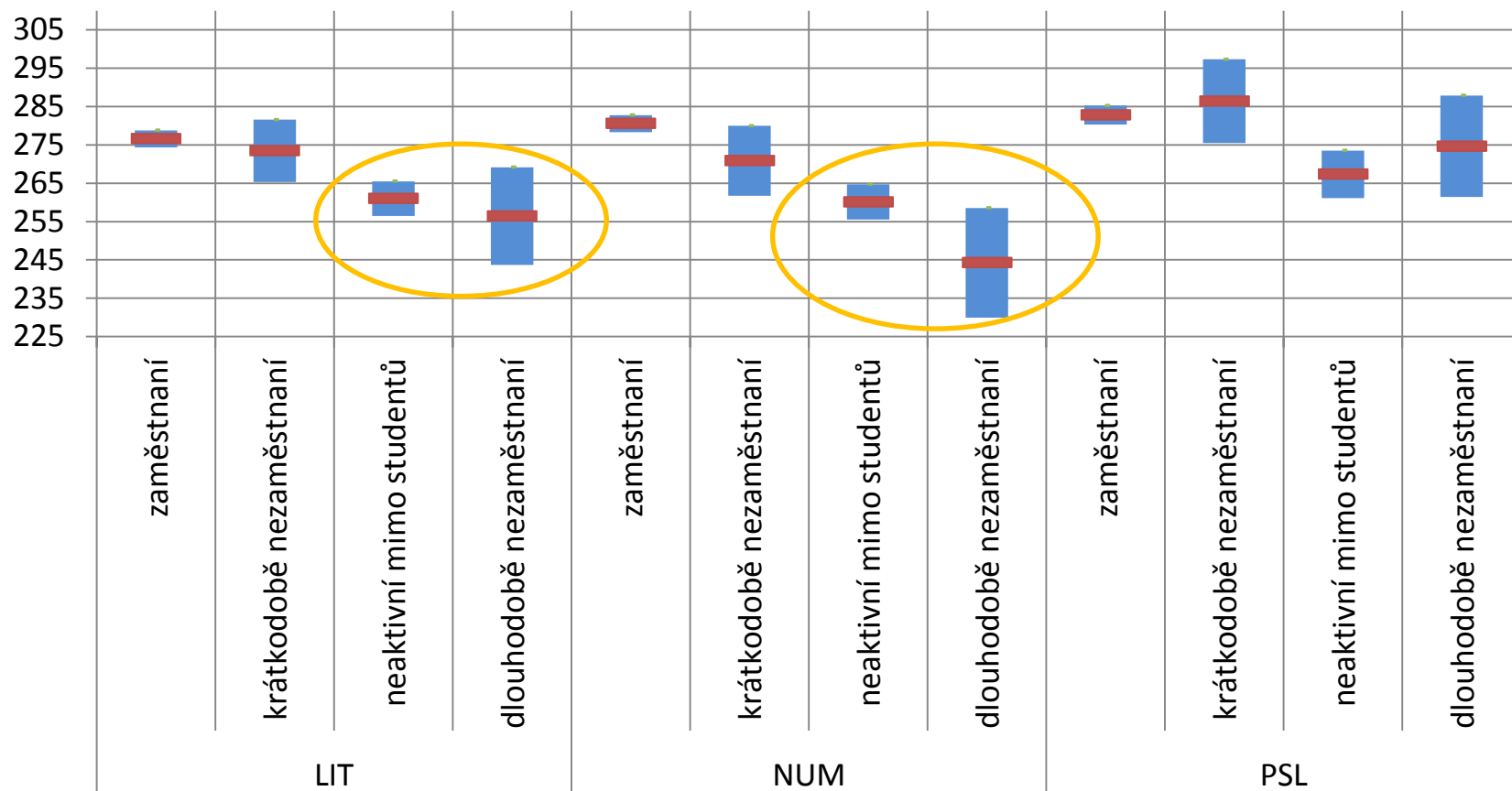
Workshop 4. 6. 2014

Hana Říhová – rihova@nvf.cz

Tereza Vavřinová – vavrinova@nvf.cz

Kompetence a postavení na trhu práce

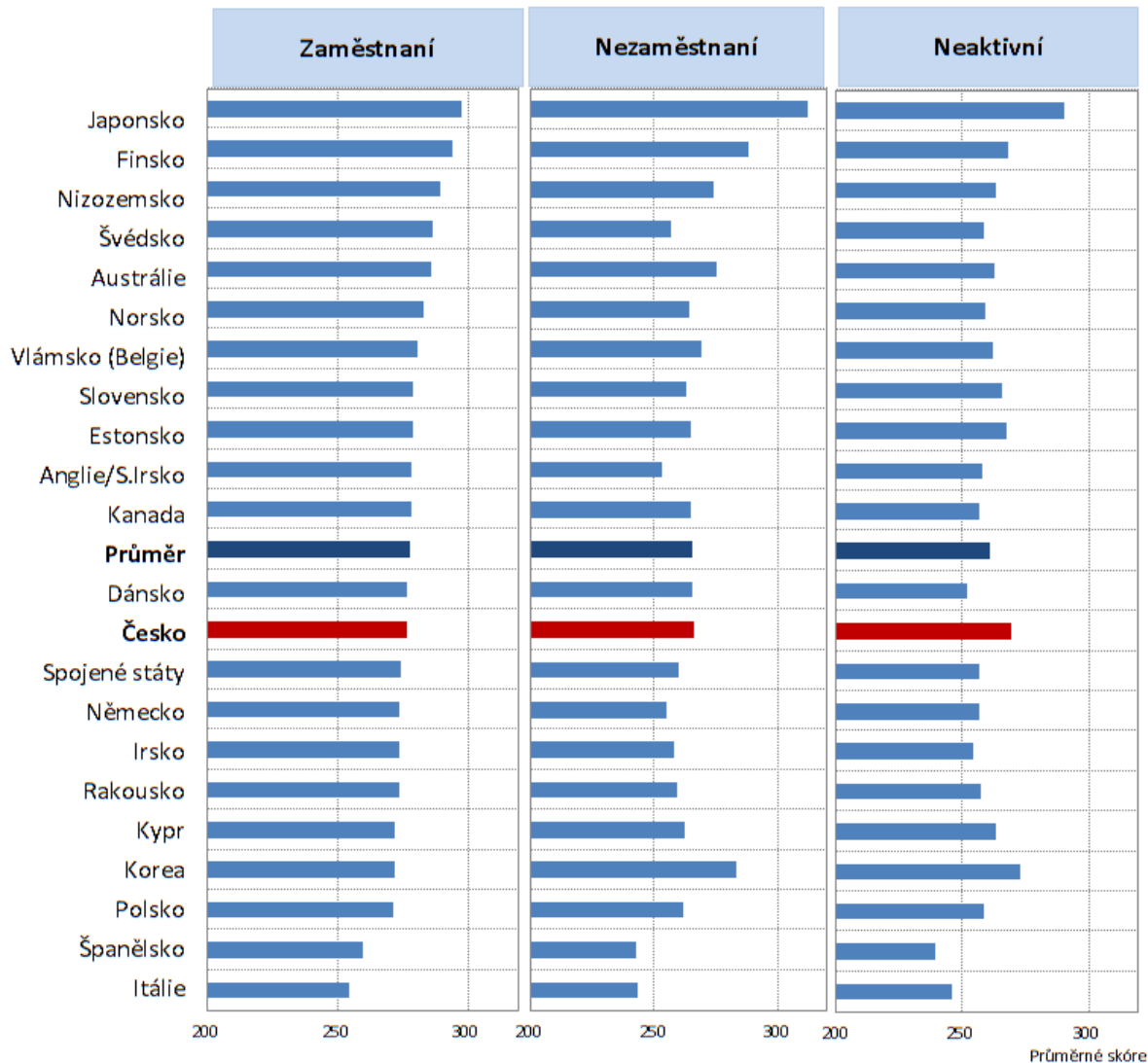

Významné cílové skupiny veřejných politik

z hlediska rozvoje kompetencí a zaměstnatelnosti:

- Nezaměstnaní – zejména dlouhodobě
  - Ženy s malými dětmi
  - Lidé v předdůchodovém věku
  - Manuální pracovníci ve výrobním sektoru
-
- Nižší základní kompetence x Potenciál nevyužitý na pracovním trhu a jeho vyprchávání
  - Menší podpora zaměstnavatelů pro jejich rozvoj a další vzdělávání

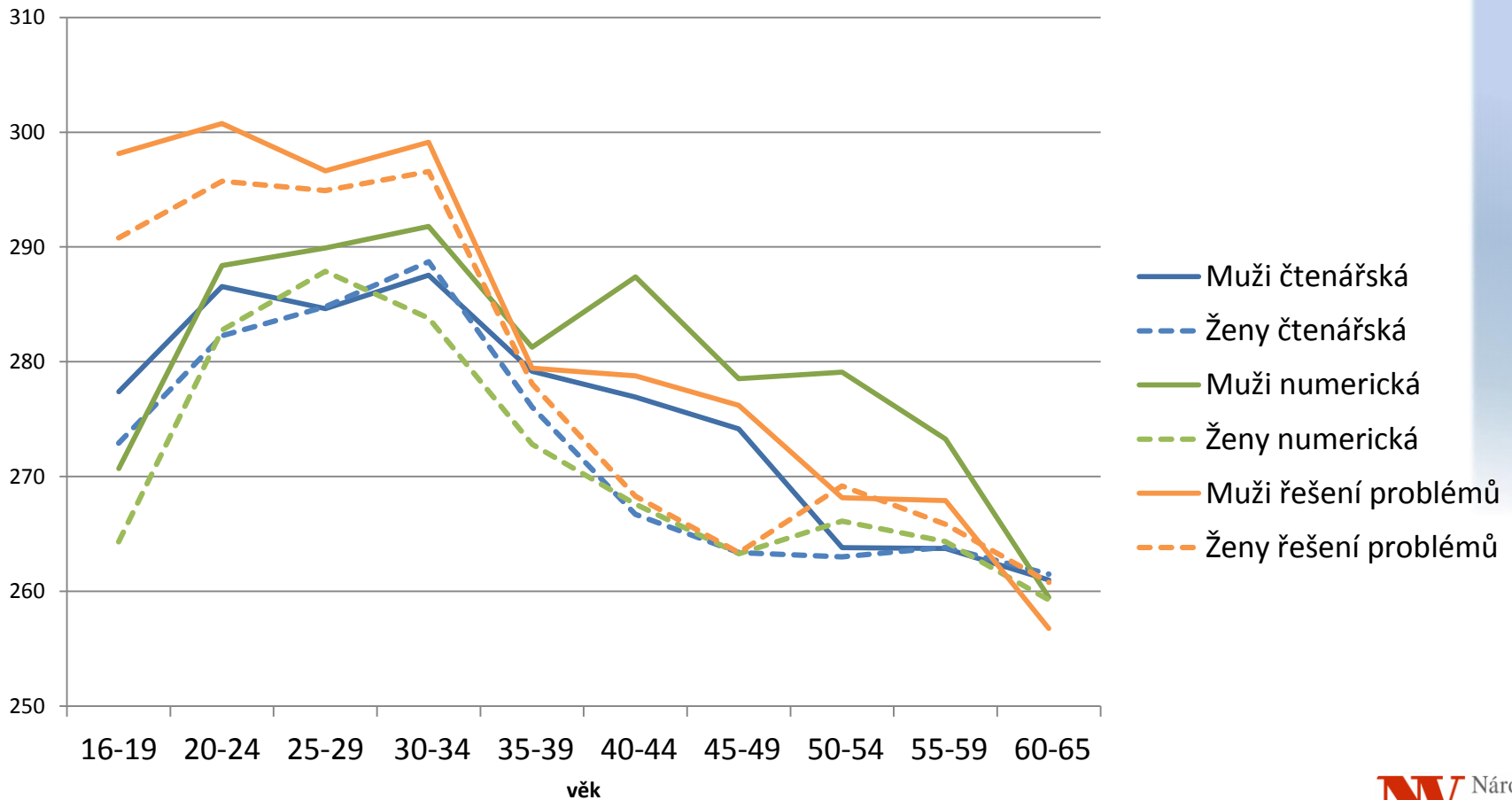
Čtenářská gramotnost dle postavení na trhu práce

ČR – relativně vysoké kompetence neaktivní populace

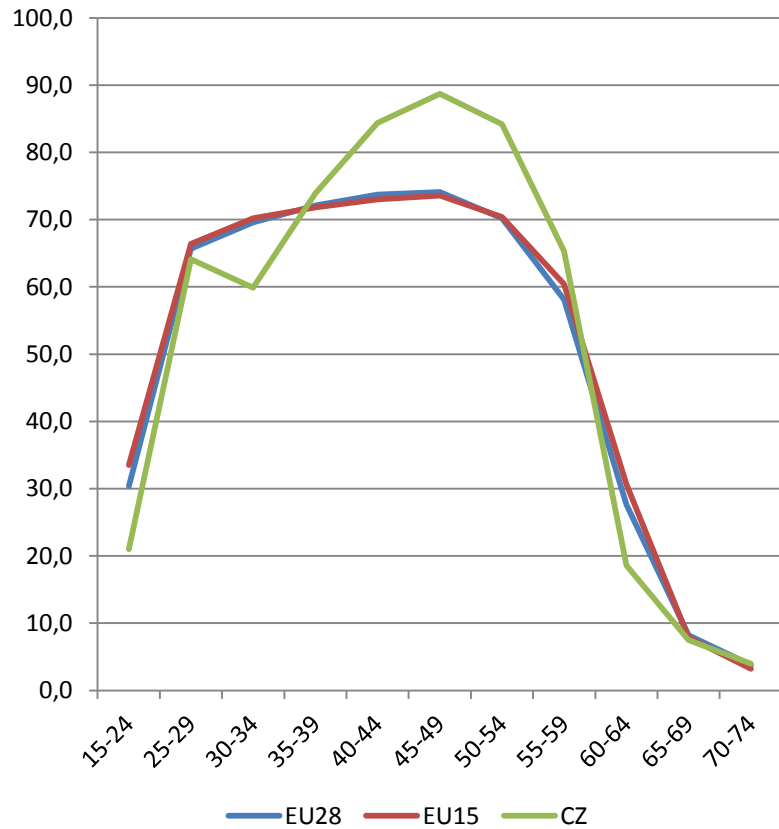
Potenciál nevyužitý na trhu práce

Rodičovská dovolená a péče o děti – ztráta kompetencí a uplatnitelnosti?

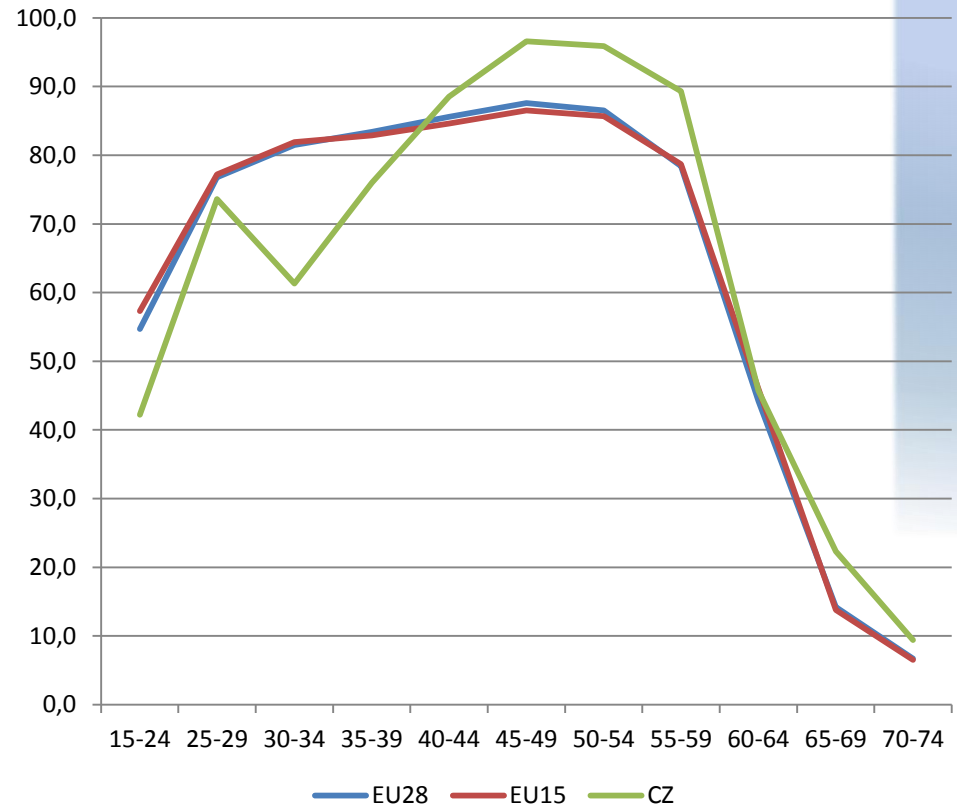

Míra ekonomické aktivity žen (2013)

Celkem

vš

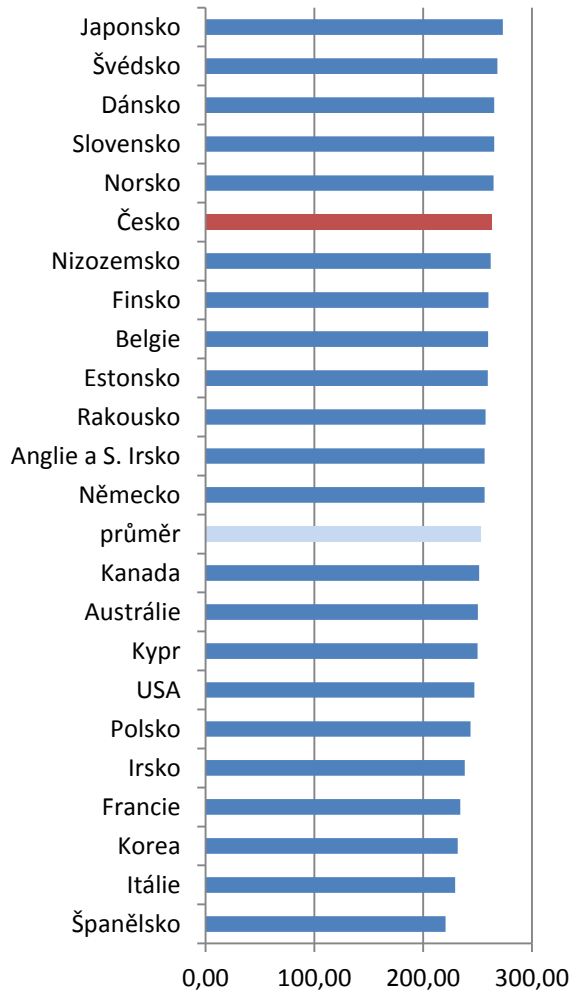
Zdroj: Eurostat: LFS

Nevyužitý potenciál žen s malými dětmi na pracovním trhu

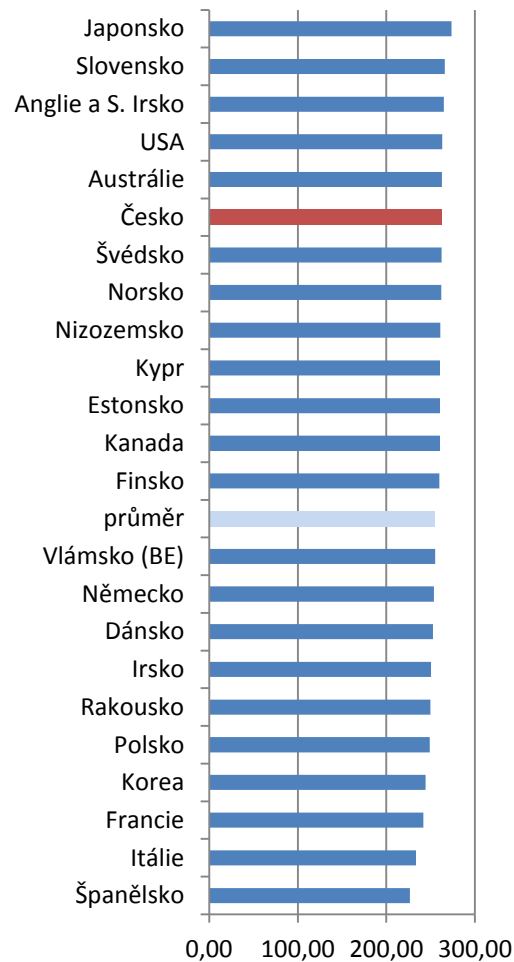
- Mezi ženami, které vychovávají nejmladší dítě ve věku do 3 let je pouze čtvrtina pracujících. Oproti tomu u žen, které již ztrácí nárok na mateřskou dovolenou, je poměr zcela opačný, a více než tři čtvrtiny z nich pracují (VŠPS)
- ČR na prvním místě v rozdílu zaměstnanosti bezdětných žen a matek s více než dvěma dětmi a na třetím místě v rozdílu zaměstnanosti mezi bezdětnými ženami a matkami s jedním dítětem ve věku do 14 let (OECD, 2007).
- Ze všech zemí OECD nejnižší podíl dětí do tří let, které jsou zapojeny do služeb formální péče (Thévenon, 2013).
- Existují výzkumy dokládající potenciál pro aktivizaci při změně vnějších podmínek (zejm. u žen s vyšším vzděláním):
  - např. když partner ztratí práci – výrazný nárůst posílu matek malých dětí vstupujících na trh práce (zejm. v době krize)
  - Vysoký zájem o další vzdělávání
- Význam podpůrných služeb (částečné úvazky, home office, péče o děti, střídání rodičů při péči o dítě...)

Kompetence populace ve věku 55-65 let

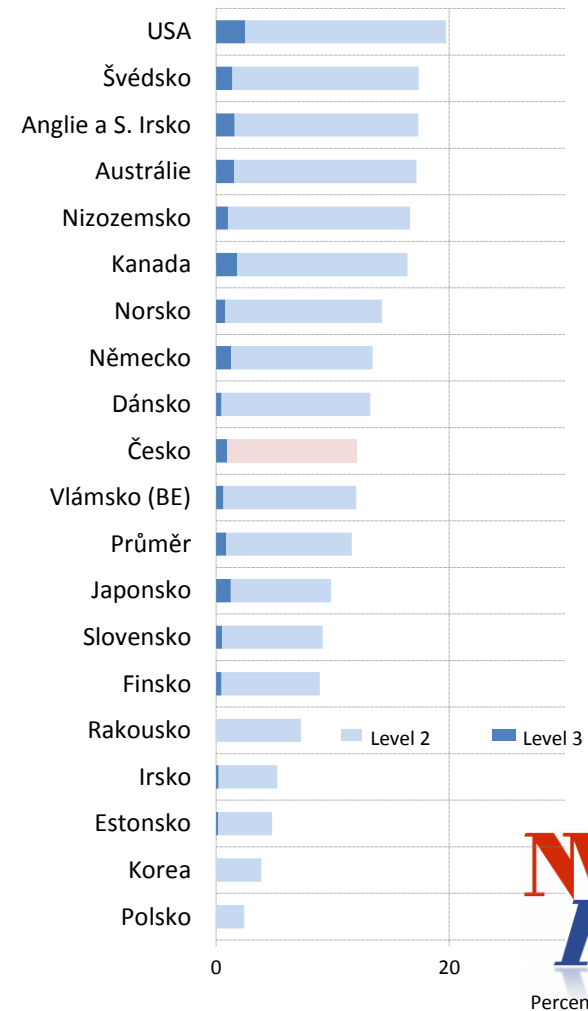
Numerické

Čtenářské

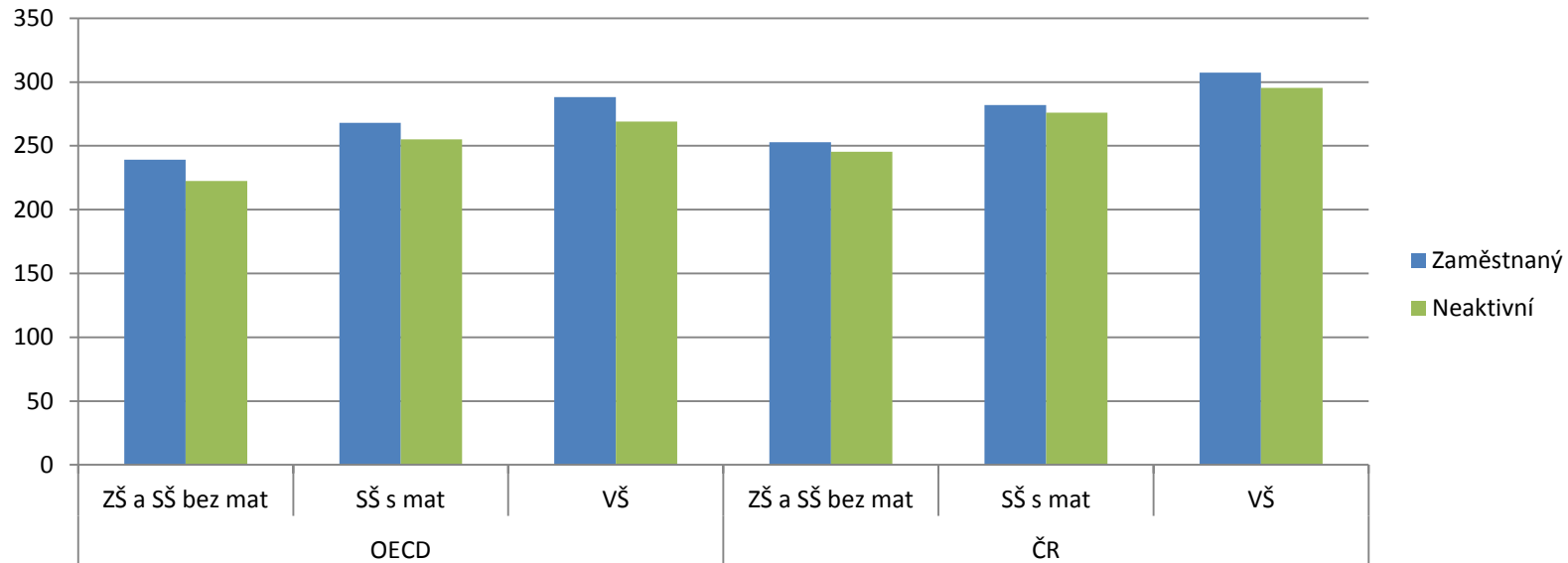

Řešení problémů

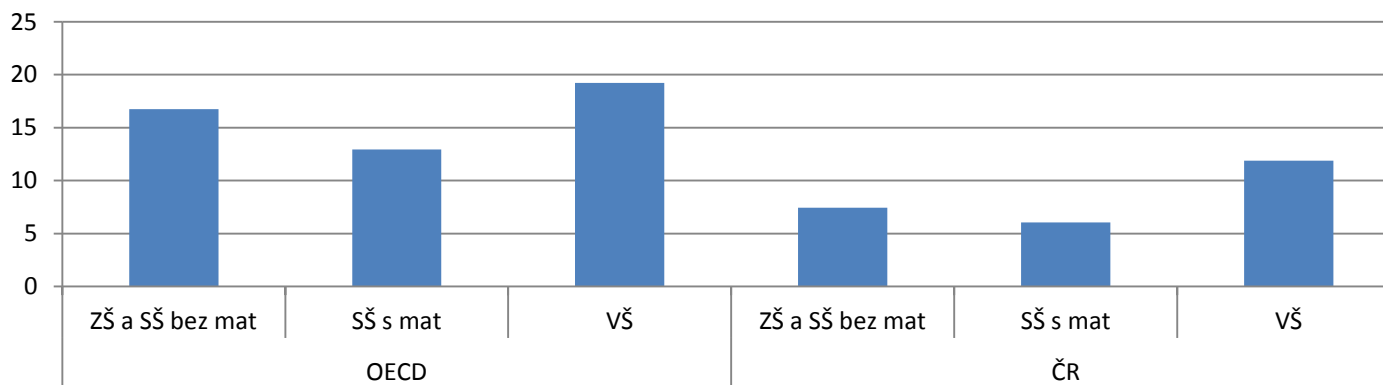

Numerické kompetence lidí ve věku 50-64 let

Rozdíly mezi zaměstnanými a neaktivními

Populace 50-64 let na pracovním trhu

- Menší rozdíl mezi zaměstnanými a neaktivními v úrovni kompetencích – i kvalifikovaná populace odchází brzo do důchodu
- Celá tato generace má v mezinárodním srovnání relativně vysoké kompetence
- Co může motivovat k setrvání v zaměstnání? Co naopak odrazuje? Jak lze přispět k většímu zapojení této generace a možnosti pracovní trh opouštět postupně?

Prostupnost pracovního trhu

		Úroveň čtenářských dovedností	Úroveň numerických dovedností	Úroveň řešení problémů		Prezentace	Poradenství	Spolupráce s kolegy	Řešení problémů	Učení se praxí	Organizace vlastní práce	Organizace ostatních	ICT uživatelské	ICT finanční	ICT programátorské	Matematika jednoduchá	Matematika pokročilá	Psaní a čtení základní	Psaní a čtení technické	Psaní a čtení odborné	Jemná motorika	Fyzická práce	
Řídící pracovníci	111																						
	121																						
	122																						
	132																						
Specialisté	143																						
	214																						
	222																						
	233																						
	234																						
	235																						
	241																						
Techničtí a odborní pracovníci	251																						
	261																						
	311																						
	312																						
	32																						
	331																						
	332																						
Úředníci	335																						
	341																						
	351																						
	411																						
	412																						
Pracovníci ve službách a prodeji	422																						
	431																						
	432																						
	441																						
	512																						
	513																						
	514																						
Řemeslníci a opraváři	515																						
	522																						
	523																						
	524																						
	541																						
	711																						
	712																						
Obsluha strojů a zařízení, montéři	721																						
	722																						
	723																						
	741																						
	754																						
	812																						
Pomocní a nekval.	818																						
	821																						
	832																						
	834																						
	911																						
	932																						
	962																						

Změny zaměstnání – míra přechodu mezi třídami ISCO

Nová profese												
Původní profese		1	2	3	4	5	6	7	8	9	0	Total
	1	19%	13,3%	29%	11,7%	15,6%	-	6,2%	2,7%	2,3%	0,2%	
2	8,7%	8,4%	55,4%	17,0%	3,7%	1,1%	2,9%	2,2%	0,6%	-		100%
3	14,6%	15,3%	16,9%	14,4%	16,9%	0,7%	8,5%	8,4%	3,8%	0,4%		100%
4	7,1%	5,5%	28,7%	8,7%	20,4%	1,2%	4,0%	13,7%	10,3%	0,4%		100%
5	5,5%	3,6%	18,6%	12,4%	14,3%	1,5%	8,8%	17,8%	17,2%	0,3%		100%
6	1,3%	5,1%	11,4%	3,8%	11,4%	2,5%	13,9%	24,1%	26,6%	-		100%
7	1,5%	2,2%	12,1%	4,2%	12,1%	1,9%	21,6%	30,1%	13,8%	0,6%		100%
8	1,3%	0,3%	10,6%	8,4%	10,7%	2,7%	31%	16,6%	18,1%	0,3%		100%
9	0,5%	0,7%	8,3%	9,8%	18,7%	3,7%	19,8%	23,3%	15,3%	-		100%
0	-	5,3%	14%	3,5%	15,8%	1,8%	28,1%	21,1%	10,5%	-		100%

Prostupnost pracovního trhu

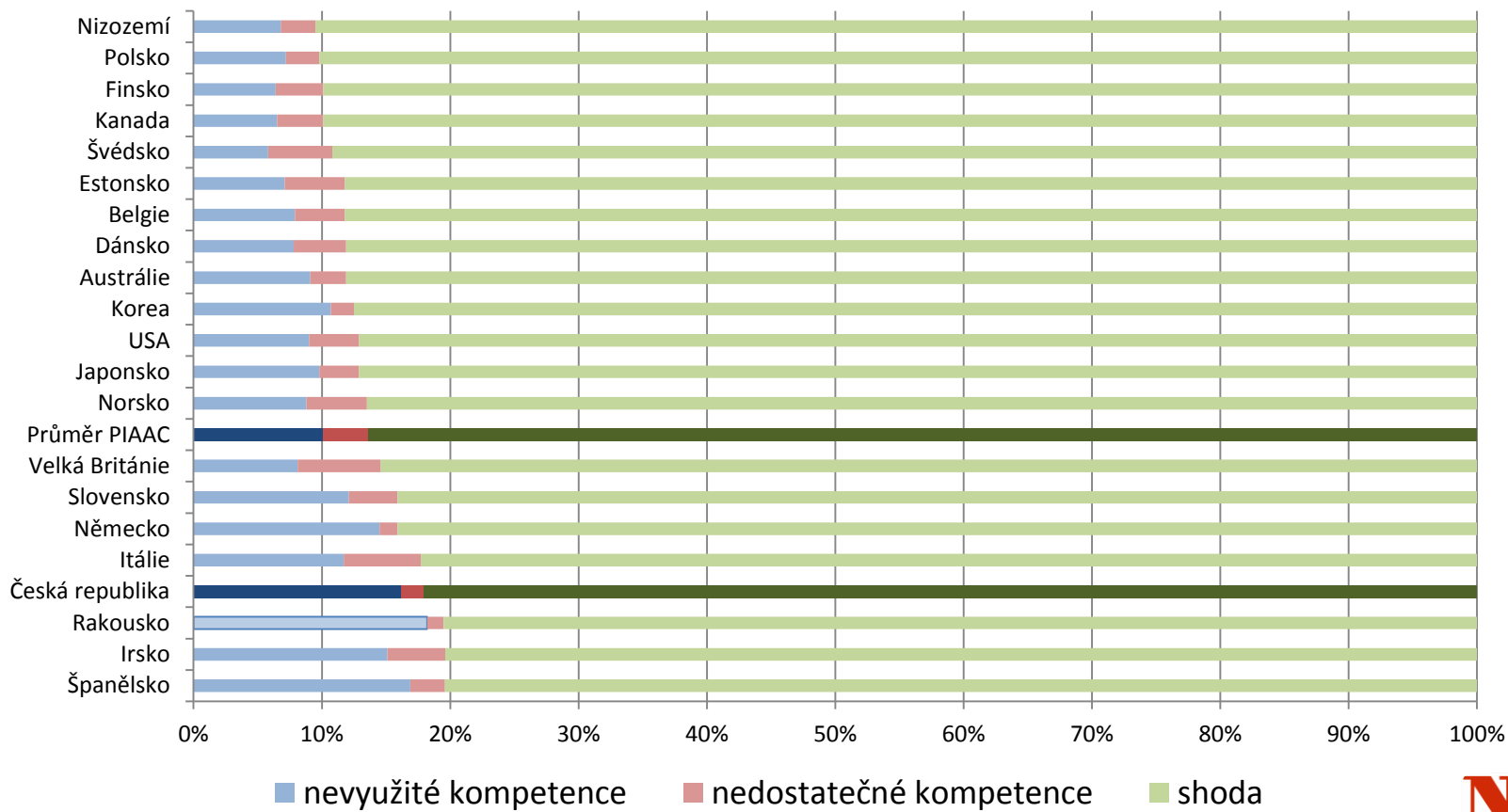
- Míra mobility je nižší než v dalších evropských zemích a zejména v USA (geografická, prostá změna zaměstnání i změna profese se vyskytuje méně často), velmi silně podmíněna věkem
- Přejít ke znalostní ekonomice, rostoucí podíl služeb a kvalifikačně náročnějších odvětví – roste podíl profesí, kde je vyšší potřeba obecných dovedností
- Ale manuální práce, hlavně ve výrobě obecné dovednosti nerozvíjí – může se jejich nedostatek stát překážkou rozvoje české ekonomiky?

Existuje shoda mezi nároky pracovního místa a kompetencemi pracovníků, kteří jej vykonávají?

- Soulad je relativně vysoký, vyšší v případě matematických dovedností
- Zdravotní sestry – výrazné odlišnosti od ostatních vysoce kvalifikovaných profesí, potřeba vysokoškolského vzdělání?
- IT odborníci-velmi vysoké kompetence, možné nedostatky v komunikačních a prezentačních dovednostech
- Obchodní zástupci, poradci v oblasti financí – nedostatečné kompetence
- Číšníci, servírky-velký podíl studentů

Soulad kompetencí pracovníků a požadavků pracovního místa

Čtenářské kompetence

Numerické kompetence

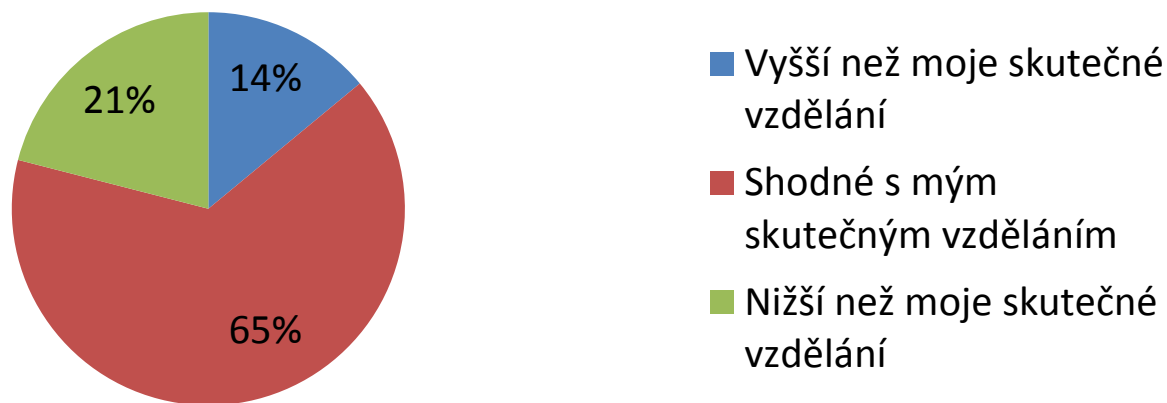

Vzdělanostní nesoulad na trhu práce

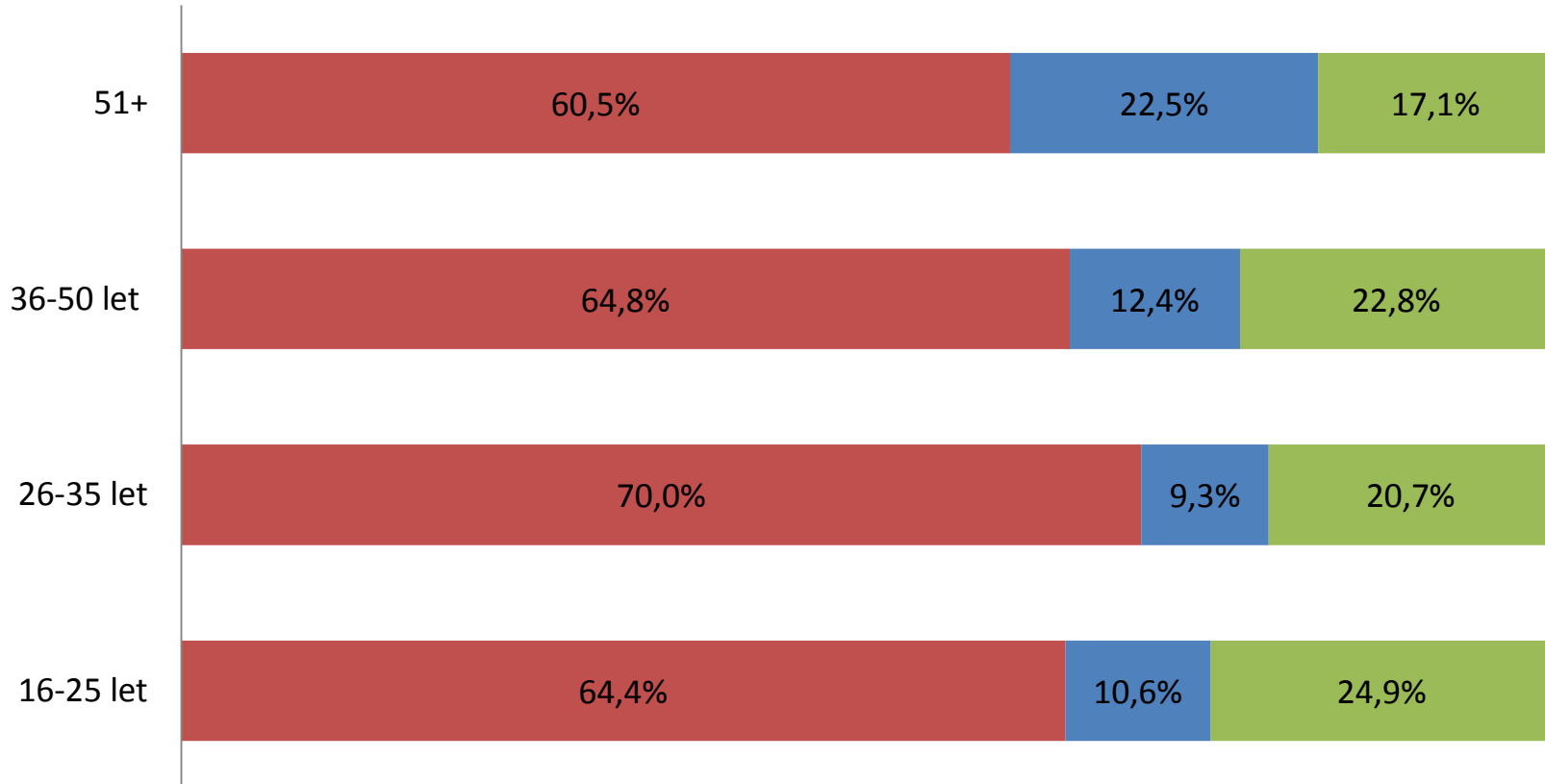
Odpovídá nárůstu počtu vysokoškoláků podíl vysoce kvalifikovaných pracovních míst?

Souvisí se spokojeností pracovníků a se mzdovým ohodnocením

Vzdělání vyžadované zaměstnavatelem v mé profesi je:

Vzdělanostní nesoulad ve věkových skupinách

■ Shoda ■ Nižší než vyžadovaná úroveň vzdělání ■ Vyšší než vyžadovaná úroveň vzdělání

Diskuze

- Kompetence méně kvalifikovaných
  - existuje nebezpečí rovnováhy na dně?
- Důležitost rozvoje základních kompetencí pro ohrožené skupiny:
  - nezaměstnaní, matky na rodičovské dovolené, osoby v předdůchodovém věku
  - jak jim pomoci?
- Jak lépe využívat kompetence populace?

Děkujeme za pozornost

Hana Říhová – rihova@nvf.cz

Tereza Vavřinová – vavrinova@nvf.cz

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ